

hoogschatte, kregen daarbij een brede plaats, vooral Stijn Streuvels, maar ook Maurits Sabbe, Herman Teirlinck en Cyriel Buysse. Van de Hollanders behandelde hij Querido, Van Hulzen, Herman Robbers, Johan de Meester, Adriaan van Oordt, Top Naeff, Ina Boudier-Bakker, Carry van Bruggen en vele anderen. Haspels was met deze kritische arbeid niet, zoals Kloos, de woordvoerder van een bepaalde school. Evenmin was hij een op zich zelf staande wetgever op letterkundig gebied. Het zijn intelligente en beschaafde causerieën, naar onze tegenwoordige smaak wat breedsprakig en nergens flitsend. Ook reisschetsen heeft Haspels geschreven.

Van meer wetenschappelijke aard is het boek *De Weerloosheid* van 1901, handelend over Boeddhisme, Israël, Evangelie en Anabaptisme. Over het modernisme in de rooms-katholieke kerk en de vertegenwoordiger daarvan, de gebannen ex-Jezuïet Tyrrell, handelt het geschrift *Hooger Katholicisme*, nog in 1916 verschenen.

De vier bundels onder de gemeenschappelijke titel *Onder open hemel* (1913/4) bevatten meditaties. Chantepie zegt hiervan '... ik vermoed dat wie b.v. over 50 jaar weer eens deze bundels *Onder open hemel* ontdekt, ermee zal komen aandragen als met een vondst van waarde'. Een profetie die dus vandaag zou moeten zijn uitgekomen.

In de laatste zomer van zijn leven heeft Haspels op zijn villa Welna te Lochem zijn krachten voelen slopen. Op 16 december 1916 is hij in het Diaconessenhuis te Arnhem bezweken. Zijn levensbeschrijver, die wij hier in grote lijnen hebben gevolgd, getuigt van hem: 'Zeldzaam weinig zelfzuchtig heeft hij geleefd, tevens een der weinige Nederlanders van betekenis die geen partijman was, noch politiek noch kerkelijk.'

De figuur Haspels

Heeroma heeft Haspels een christelijke Tachtiger genoemd. Deze typering verraadt de neerlandicus. Ik voor mij kan me er niet helemaal in vinden. Liever zou ik Haspels willen noemen een vertegenwoordiger van het Nederlandse fin-de-siècle. Het fin-de-siècle was een Europees verschijnsel met nationale schakeringen. De uitdrukking is ontleend aan de titel van een klucht van Micard en Jouvenot (Parijs 1888) en kwam in de jaren '90 ook België en Nederland binnen. Men duidde ermee aan, zo zegt de Winkler Prins Encyclopedie, allerlei niet goed begrepen modegrillen en